

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Hodnocení dopadů regulace (RIA)

prof. Jiřina Jílková

**Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace (RIA)
Legislativní rady vlády ČR**

10. října 2019

Proč RIA?

Vědecké studie – empirické analýzy – prokázaly, že

- existuje **souvislost mezi kvalitou regulace a správy (*regulatory quality and governance*) a hospodářskými výsledky zemí (*economic performance*)**

OECD

- Parker and Kirkpatrick, 2012
- Bouis and Murin, 2011
- Jacobzone et al., 2019
- Kaufmann et al., 2005

RIA je nejsilnějším prvkem v tzv. konceptu dobré/lepší regulace

Historie

- 2000 OECD
doporučení ke zlepšení regulace a snížení regulatorní zátěže
- 2005 Better Regulation Conference Edinburgh
- 2007 RIA se stala součástí legislativního procesu v ČR –
Legislativní pravidla vlády ČR
proces RIA – Ministerstvo vnitra
- 2008 evaluace procesu RIA v ČR
- 2011 RIA součástí Strategie konkurenceschopnosti ČR
přesun pod Úřad vlády ČR – oddělení pro koordinaci procesu RIA –
ria.vlada.cz

2015 - úprava legislativních pravidel vlády

- výjimky ze zpracování RIA nemusí schvalovat Komise RIA
- stanovisko Komise RIA je součástí celkového stanoviska LRV
- předkladatel by měl nedostatečnou RIA přepracovat až po projednání ve vládě

- nové prvky hodnocení dopadů
  - dopady na statistickou službu
  - dopady na bezpečnost státu
  - dopady na územní rozpočty
  - dopady na rodinu

PK RIA

PK RIA - Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace Legislativní rady vlády ČR

- 13 členů,
- součást LRV – jedna z 9. pracovních komisí LRV
  - odvozena od usnesení vlády, nikoliv ze zákona
- posuzujeme především zprávu z hodnocení dopadů regulace – zprávu RIA

Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace

- schváleny usnesením vlády ČR 2011, úprava 2015 a 2016
- inspirace Impact Assessment Guidelines EU

Vize PK RIA

- RIA jako součást úsilí o zlepšení kvality regulace - Better Regulation
- nezávislá komise – členové z akademie, businessu i veřejné správy, nezávislá stanoviska
- nejenom dopady, ale **problém – cíle řešení – varianty – dopady**
- konzultační proces – participace
- nevyjadřujeme se k vlastnímu legislativnímu předkladu, ale hodnotíme kvalitu zprávy z hodnocení dopadů regulace zpracovanou předkladatelem

Mezinárodní hodnocení - OECD 2015

OECD Regulatory Policy Outlook 2015

The Czech Republic has made a significant progress in ensuring regulatory quality, especially by strengthening its Regulatory Impact Assessment process and its quality oversight through establishing an independent watchdog.

OECD Regulatory Policy Outlook
2015

OECD 2018

- *The Czech Republic has a well-developed regulatory impact assessment process including mechanisms for quality control through the RIA Board operating at arm's length from the government.*

Náměty

- zlepšení veřejného konzultačního procesu – otevřít pro veřejnost
- evaluace/e-post hodnocení
- nejenom administrativní náklady

RWE - Regulatory WatchDog Europe

- Finsko, SRN, Nizozemsko, Norsko, Švédsko, Spojené království
- Mandáty se odlišují
- Sdílení podobných problémů
- Výměna zkušeností
- Komunikace s Evrop. institucemi
- ČR převezme předsednictví v roce 2022

Pravidla RIA v ČR

- **Struktura zprávy RIA standardizována, dána metodikou vydanou Úřadem vlády (Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace, verze ze 3. února 2016)**
- **Závazná struktura RIA:**
  1. Důvod předložení a cíle
  2. Návrh variant řešení
  3. Vyhodnocení nákladů a přínosů
  4. Návrh řešení
  5. Implementace doporučené varianty a vynucování
  6. Přezkum účinnosti regulace
  7. Konzultace a zdroje dat
  8. Kontakty na zpracovatele RIA

Přístupy ke zpracování RIA

- Nejběžněji užívaná metoda hodnocení v rámci RIA = analýza nákladů a přínosů (CBA)
- EU guidelines
- Zaměřuje se na určování a vyhodnocování předpokládaných ekonomických, environmentálních a sociálních přínosů a nákladů navrhovaných řešení
- Výhoda - zohlednění všech (negativních i pozitivních) dopadů navrhovaných variant
- Nevýhoda- obtížnost hodnotit dopady, pro které nejsou k dispozici kvantitativní nebo peněžní údaje + vyšší náročnost – metodika byla proto doplněna o kvalitativní hodnocení

Problémy a náměty

- postupné zlepšování kvality hodnocení dopadů ?

ale

- výjimky ze zpracování RIA
- nedostatečná/chybějící analýza problému
- chybějící ex-post vyhodnocení dopadů regulace
- chybějící pohled na celkové souvislosti

- zákony jako poslanecká iniciativa
- pozměňovací návrhy v parlamentu
- goldplating
- legislativní aktivismus a stále silnější důraz na procesní efektivitu

Typické nedostatky zpracovávaných RIA

- *chybí analýza problému – proč se regulace vlastně navrhuje?*
- *transpoziční předpisy: „problémem je nutnost implementace předpisu EU“*
- *nejsou informace a projednávání v orgánech EU a pozici ČR*
- *gold plating v případě transpozice EU norem*
- nedostatečné vyhodnocení regulatorních a ekonomických dopadů na dotčené subjekty, ať již občany nebo podnikatelské subjekty
- podcenění zvýšené regulatorní zátěže
- nedostatečné vyhodnocení dopadů na státní rozpočet v případě vzniku nových regulatorních kompetencí a navyšování počtu úředníků
- formalistické zpracování jednotlivých variant
- přezkum účinnosti regulace

Děkuji za pozornost

jirina.jilkova@ujep.cz

jilkova.jirina@gmail.com

602 240 403